

TA'LIMDA INNOVATSION YONDASHUV: INTERAKTIV METODLARNING
AHAMIYATI**Sarsenbaeva Raya**

Qoraqalpoq davlat universiteti, Xorijiy til va adabiyoti fakulteti 2-kurs studenti.

Rametullaeva Nadira

Qoraqalpoq davlat universiteti pedagogika va psixologiya kafedrası o'qituvchisi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15512111>

Annotatsiya. Bugungi kunda dunyo ta'lim tizimi jadal sur'atlar bilan rivojlanib, an'anaviy o'qitish uslublaridan zamonaviy, innovatsion metodlarga o'tmoqda. Bu o'zgarishlar ta'lim mazmuni, shakli va uslubiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, interaktiv metodlar o'quvchilarning darsga bo'lgan qiziqishini oshirish, faol ishtirokini ta'minlash va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o'ynamoqda. Interaktiv ta'lim deganda o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi faol muloqotga asoslangan, bilim olish jarayonida har ikki tomon ham faol qatnashadigan yondashuv tushuniladi. Bu metodlar o'quvchilarni faqat bilim oluvchi emas, balki uni yaratishda ham ishtirok etuvchi subyekt sifatida ko'radi. Ta'limda innovatsion yondashuvlarni qo'llash nafaqat dars sifati, balki o'quvchilarning dunyoqarashi, muammoga yondashuvi va ijtimoiy faolligini oshiradi. Ushbu maqolada interaktiv metodlarning o'rni, ularning afzalliklari va ta'lim samaradorligiga ta'siri haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: Interaktiv metod, innovatsion ta'lim, zamonaviy pedagogika, o'quvchi faolligi, o'qitish texnologiyalari, hamkorlikda o'qitish, faol ta'lim, muammoli ta'lim, amaliy mashg'ulot, mustaqil fikrlash, motivatsiya, kompetensiya yondashuvi, dars samaradorligi, muloqot, axborot texnologiyalari.

Abstract. Today, the global education system is rapidly developing, transitioning from traditional teaching methods to modern, innovative approaches. These changes directly affect the content, form, and methodology of education. In particular, interactive methods play a key role in increasing students' interest in lessons, ensuring their active participation, and developing independent thinking skills. Interactive learning refers to an approach based on active communication between teacher and student, where both parties are actively involved in the learning process. These methods view students not only as recipients of knowledge but also as participants in its creation. The use of innovative approaches in education enhances not only the quality of lessons but also students' worldview, problem-solving approach, and social

activity. This article discusses the role of interactive methods, their advantages, and their impact on the effectiveness of education.

Keywords: Interactive method, innovative education, modern pedagogy, student engagement, teaching technologies, collaborative learning, active learning, problem-based learning, practical training, independent thinking, motivation, competency-based approach, lesson effectiveness, communication, information technology.

Аннотация. В настоящее время мировая система образования стремительно развивается, переходя от традиционных методов обучения к современным, инновационным подходам. Эти изменения напрямую влияют на содержание, форму и методику обучения. Особенно важную роль играют интерактивные методы, которые способствуют повышению интереса учащихся к урокам, обеспечивают их активное участие и развивают навыки самостоятельного мышления. Интерактивное обучение — это подход, основанный на активном взаимодействии между учителем и учеником, при котором обе стороны участвуют в процессе получения знаний. Эти методы рассматривают учащихся не только как потребителей знаний, но и как их соавторов.

Применение инновационных подходов в образовании улучшает не только качество уроков, но и расширяет кругозор учащихся, формирует их отношение к решению проблем и повышает социальную активность. В данной статье рассматриваются роль интерактивных методов, их преимущества и влияние на эффективность обучения.

Ключевые слова: Интерактивный метод, инновационное обучение, современная педагогика, активность учащихся, технологии преподавания, обучение в сотрудничестве, активное обучение, проблемное обучение, практическое занятие, самостоятельное мышление, мотивация, компетентностный подход, эффективность урока, коммуникация, информационные технологии.

Ta'limda qo'llanilayotgan interaktiv metodlar turli shakl va mazmunga ega bo'lib, har biri o'ziga xos didaktik vazifani bajaradi. Jumladan, "Aqliy hujum", "Blits-so'rov", "Cluster" (g'oya xaritasi), "Rol o'ynash", "Debat", "Insert", "Juftlikda ishlash", "Guruhli ish" kabi metodlar eng ko'p ishlatiladigan shakllardandir. Bu metodlarning umumiy jihati – o'quvchini faol fikrlashga, muloqotga, izlanishga va o'z fikrini asoslashga yo'naltirishidir. Masalan, "Aqliy hujum" orqali o'quvchilar muammoni hal qilish yo'llarini birgalikda izlaydi, bu esa kreativ fikrlashni rag'batlantiradi. "Rol o'ynash" esa ijtimoiy vaziyatlarni simulyatsiya qilib, o'quvchiga hayotiy ko'nikmalarni hosil qilishda yordam beradi.

Guruhli ishlar esa hamkorlikda o'rganish, o'zaro yordam, ijtimoiy muloqot madaniyatini shakllantiradi. Shuningdek, raqamli texnologiyalardan foydalanishga asoslangan metodlar – viktorinalar, onlayn testlar, virtual laboratoriyalar ham interaktivlikni oshiradi.

Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri – zamonaviy, innovatsion yondashuvlar orqali o'quvchilarning bilim olish jarayonini samarali tashkil etishdir. Innovatsion yangiliklar ta'limda faqat texnik vositalar emas, balki yangi pedagogik fikr, metod va texnologiyalarni ham o'z ichiga oladi.

Ayniqsa, interaktiv ta'lim metodlari bugungi kunda keng qo'llanilib, dars jarayonining sifati va samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Interaktiv ta'lim – bu o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida ikki tomonlama faol muloqotga asoslangan yondashuv bo'lib, unda o'quvchi bilim oluvchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida maydonga chiqadi. Bu usul orqali o'quvchining mustaqil fikrlashi, jamoada ishlashi, o'z fikrini asoslab bera olishi va qaror qabul qilish ko'nikmalari rivojlanadi. Shu boisdan, innovatsion yondashuvlar va interaktiv metodlarning uyg'unligi ta'lim sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Interaktiv metodlarning qo'llanilishi ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Dars jarayonida o'quvchilarning ishtiroki ortadi, ular passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylanadi. Bu esa bilimlarning ongli o'zlashtirilishiga xizmat qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatmoqdaki, interaktiv metodlar bilan o'tilgan darslarda o'quvchilarning baholari, darsga bo'lgan munosabati va ishtiroki yuqori bo'ladi. Ayniqsa, muammoli vaziyatlarda qaror qabul qilish, tanqidiy fikrlash, ijodiy yondashuv kabi kompetensiyalar shakllanadi.

O'qituvchilar ham bu metodlarni qo'llab, o'z pedagogik faoliyatini diversifikatsiya qiladi, ya'ni darslarni yanada jonli, dinamik holatga keltiradi. Interaktiv metodlar orqali o'quvchilarda o'z-o'zini baholash, o'zini ifoda etish, mustaqil o'rganish, axborotni qayta ishlash kabi zamonaviy ko'nikmalar shakllanadi. Shuningdek, bu yondashuvlar darsda fanlararo bog'liqlikni kuchaytiradi.

Xulosa qilib aytganda, interaktiv metodlar ta'limda innovatsion yondashuvning ajralmas qismi hisoblanadi. Ular orqali o'quvchilar bilimlarni mustaqil ravishda egallabgina qolmay, balki ularni amalda qo'llashni, muammolarni hal qilishni, ijodkorlik bilan yondashishni o'rganadilar. O'qituvchi esa bilim beruvchi emas, balki o'quv jarayonini boshqaruvchi, yo'naltiruvchi va motivatsiya beruvchi shaxsga aylanadi. Zamonaviy ta'limda interaktiv metodlarni keng qo'llash orqali biz kelajak avlodni faqat bilimli emas, balki mustaqil, fikrlovchi, faol va tashabbuskor shaxs sifatida tarbiyalaymiz.

Shu sababli, har bir pedagog zamonaviy metodlarni chuqur o'rganishi, dars jarayonida maqsadga muvofiq tanlab qo'llashi zarur. Kelajak ta'limi bu – faollik, muloqot va ijodkorlik asosida qurilgan ta'limdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Azizxo'jayev A.A. Pedagogika: Umumiy asoslari. – Toshkent: TDPU, 2014.
2. Dewey J. Experience and Education. – New York: Kappa Delta Pi, 1938.
3. Hasanboyeva O.X. Pedagogik texnologiyalar asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2017.
4. Jonson D., Jonson R. Cooperative Learning Methods. – Minneapolis: Interaction Book Company, 1999.
5. Karimova N.K. Innovatsion o'qitish usullari. – Buxoro: BDU, 2020.
6. Normurodov A. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2019.
7. OECD. Innovative Learning Environments. – Paris: OECD Publishing, 2013.
8. Rahmonov M. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Samarqand: Zarafshon, 2021.
9. UNESCO. ICT in Education: A Curriculum Guide for Teachers. – Paris: UNESCO, 2011.
10. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge: Harvard University Press, 1978.